

УДК 343.123

Сергій Іванович ПІЧКУРЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової роботи
Національної академії внутрішніх справ;

Ольга Валеріївна ЗЛАГОДА,

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри оперативно-розшукової роботи
Національної академії внутрішніх справ;

Любов Олексіївна КАЦАН,

старший викладач кафедри оперативно-розшукової роботи
Національної академії внутрішніх справ

ЩОДО ДЕЯКИХ АСПЕКТІВ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ У ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Питання протидії торгівлі людьми постійно знаходиться в полі зору відповідних правоохоронних органів України.

За 9 місяців 2018 року кількість осіб, які потерпіли від злочинів, передбачених ст. 149 КК України становить 179 осіб та 141 особі встановлено статус, яка постраждала від торгівлі людьми [1].

Попри статистику оцінити реальні масштаби торгівлі людьми в Україні важко, ураховуючи доволі високий рівень латентності цих злочинів.

Характеризуючи проблему протидії злочинам торгівлі людьми в неможливо не брати до уваги складність документування діяльності діяльність організованих груп та злочинних організацій.

Дані злочини переважно є транснаціональними (охоплюються юрисдикцією двох чи більше країн). В більшості випадків вони вчиняються організованими групами з чітко розподіленими обов'язками та конспіративно [2].

Для прикриття своєї злочинної діяльності вони залучають представників органів влади та управління, в тому числі діючих та колишніх працівників правоохоронних органів.

Як свідчить практика один із дієвих методів у протидії торгівлі людьми організованими групами та злочинами організаціями це виконання спеціального завдання.

У Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» [3] та главі 21 Кримінального процесуального кодексу України закріплено перелік негласних слідчих (розшукових) дій. Важливим є факт правового закріплення виконання спеціального завдання в організованій групі чи злочинній організації

Під час досудового розслідування тяжких або особливо тяжких злочинів можуть бути отримані відомості, речі і документи, які мають

значення для досудового розслідування, особою, яка відповідно до закону виконує спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації, або є учасником зазначеної групи чи організації, який на конфіденційній основі співпрацює з органами досудового розслідування [4, 5].

Разом з тим, при наявності великої кількості наукового і практичного матеріалу, до сьогодні належними чином не вивчено питання застосування виконання спеціального завдання під час документування злочинної діяльності організованих груп і злочинних організацій у сфері протидії торгівлі людьми.

На нашу думку застосування виконання спеціального завдання в організованій групі чи злочинній організації під час їх розробки надасть змогу задокументувати:

- час, місце, спосіб учинення злочину;
- місцезнаходження здобутого злочинним шляхом майна, товарно-матеріальних цінностей, грошей тощо;
- виявити документи, предмети, речі та речовини, що можуть містити інформацію про ознаки торгівлі людьми, для подальшого визнання їх доказами в кримінальному провадженні;
- місця виготовлення документів, майна, предметів, речовин тощо;
- розмір шкоди, заподіяної злочином;
- установити осіб, які можуть стати свідками в кримінальному провадженні;
- негласно зафіксувати протиправні дії членів організованої групи чи злочинної організації;
- інші обставини та фактичні дані про кримінально протиправні діяння окремих інших осіб та груп, відповідальність за які передбачена КК України (спосіб приховування слідів злочину, мотив тощо).

В подальшому зібрані належними чином матеріали, щодо діяльності членів організованих груп та злочинних організацій надасть змогу органам досудового розслідування визначити роль кожного у скоєні злочину.

Отже, можна зробити висновок, що криміналістичні знання виявлення і фіксації слідів злочину членів організованих груп та злочинних організацій значно підвищують ефективність виконання спеціального завдання.

Список бібліографічних посилань

1. Торговля людьми в Україні. Статистичні дані на 2018 рік // Сайт Берівської РДА. URL: <http://bereg-rda.gov.ua/2018/10/torgivlya-lyudmi-v-ukraini-statistichn/> (дата звернення: 30.10.2018).
2. Протидія торгівлі людьми в Україні // Репозитарії Тернопільського Національного Економічного Університету eTNEUIR. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream> (дата звернення: 30.10.2018).

3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 30.10.2018).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 30.10.2018).

5. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12> (дата звернення: 30.10.2018).

Одержано 30.10.2018

УДК 343.431

Анна Сергіївна ПОЛТОВА,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз факультету № 1

Донецького юридичного інституту МВС України;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7351-7110>

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ

Торгівля людьми є однією зі сфер кримінального бізнесу, що розвивається найбільш стрімкими темпами. На сьогодні масштаби цього виду злочинної діяльності у сіті набули таких розмірів, що за своїми наслідками стоять на третьому місці, а за даними деяких неурядових організацій – і на другому місці, після нелегальної торгівлі зброєю та наркотиками. Тінь торгівлі людьми, на жаль, поширюється на весь цивілізований світ. Не винятком стала й Україна.

У 2013 році у щорічній доповіді Державного департаменту США про торгівлю людьми зазначено, що «Україна є країною походження, транзиту та поступово стає країною призначення для чоловіків, жінок і дітей, яких піддають примусовій праці та сексуальній експлуатації. Українці стають жертвами торгівлі людьми в Україні, а також у Росії, Польщі, Іраку, Іспанії, Туреччині, Кіпрі, в Республіці Сейшельські Острови, Португалії, Чехії, Ізраїлі, Італії, Об'єднаних Арабських Еміратах, Чорногорії, Великобританії, Казахстані та Тунісі. Громадяни іноземних країн, включаючи Молдову, Узбекистан, Пакистан, Камерун та Азербайджан, піддавалися в Україні примусовій праці. Найбільш уразливими до торгівлі людьми є українці, які проживають у сільській місцевості з обмеженим доступом до працевлаштування.